

U ovom broju:

PROGRAM REFORMI JAVNIH NABAVKI I
BUDŽETIRANJA U OPŠTINAMA SRBIJE

ANTIKORUPCIJSKI STUBOVI -
SRBIJA I SR JUGOSLAVIJA

Šta građani misle
REZULTATI ANKETE U NIŠU, KIKINDI I ČUKARICI

Novi Beograd
VODIČ KROZ OPŠTINSKU UPRAVU

Program "Jačanje transparentnosti budžetiranja
i javnih nabavki u opštinama Srbije"

Reforma lokalne samouprave
JAVNE NABAVKE

Građani biraju
NAJBOLJI OPŠTINSKI
SLUŽBENIK U NIŠU

POČETAK I KRAJ

Knjiga
ANATOMIJA KORUPCIJE

TRANSPARENTNOST

Broj 4

BILTEN TRANSPARENCY INTERNATIONAL SRBIJA

NOVEMBAR 2001.

Kikinda

TIM ZA POBEDE

Najobjektivnija i najrelevantnija ocena rada jedne opštinske vlasti jeste ona koju dobiju od svojih građana. Stoga je, u okviru programa, angažovana agencija za istraživanje javnog mnjenja "Strategic Marketing" da uradi dve ankete u sve tri opštine - jednu na početku programa, a drugu na kraju. Cilj je bio da se vidi kako građani ocenjuju reforme koje, u sklopu programa, sprovodi opštinska vlast. Pogledajmo koliko su građani Kikinde bili zadovoljni radom svoje opštine u novembru 2000., a koliko u junu 2001.

Novembar 2000 - 100% anketiranih građana se izjavilo da bi voleli da poslove u opštini obavljaju posredno, tj. da ne moraju lično da dolaze. U poređenju sa ostale dve opštine (Niš i Čukarica), građani Kikinde su bili najmanje zadovoljni radom svoje lokalne samouprave. Najviše primedbi odnosilo se na sporost rada službeni-

Novi Beograd je uključen u program naknadno, posle demokratskih promena u Srbiji, u svojstvu posmatrača, zajedno sa još 11 opština. Opštinama posmatračima je omogućeno da učestvuju u radu radionica, ali nisu mogle da dobiju tehničku pomoć, jer su se priključile programu nakon što je on već počeo, tako da za njih nisu bila obezbeđena finansijska sredstva.

Predstavnici opštine Novi Beograd su se priključili programu na drugoj radionici i sve do kraja programa su prednjačili među "posmatračima" svojim angažovanjem i inicijativom. Iako, u okviru programa, nisu postojala obezbeđena sredstva za realizaciju akcija usmerenih ka poboljšavanju komunikacije sa građanima, opštinske vlasti su same obezbedile sredstva i napravile zaokružen sistem informisanja i komunikacije sa svojim građanima. "Vodič kroz opštinsku upravu" čije su publikovanje Transparency

Novi Beograd

NAJBOLJI "NOVALIJA"

International Srbija i Evropski pokret Srbija jednim delom finansijski pomogli nastao je po ideji i na inicijativu predsednika SO, gospodina Željka Ožegovića.

Koliko su nove opštinske vlasti Novog Beograda pokazale želje i energije da menjaju zatečeno katastrofalno stanje u opštini, najbolje pokazuje impresivan spisak aktivnosti preduzetih tokom poslednjih godinu dana (Bilten SO broj 326), iz koga izdajamo:

- Uklanjanje bespravno podignutih objekata
- Čitav niz akcija za uvođenje komunalnog reda
 - Obnova infrastrukture
 - Stvaranje višestrukih kanala za dvosmernu komunika-

ka, a sami službenici su se žalili na uslove rada i slabu kompjuterizaciju, pre nego na plate.

Jun 2001 - Građani Kikinde su najzadovoljniji radom opštine, u poređenju sa stanovnicima druge dve opštine. Pogledajmo kakve je utiske zabeležio istraživač "Strategic Marketinga" prilikom posete opštini:

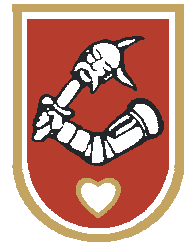
Opis prostora: Dominiraju računari u kancelarijama. Atmosfera prijatna, gužva samo na dva - tri mesta u Opštini. Prvi utisak povoljan, mirno čisto i uredno.

Opis procedure: Službenici se trude da daju što jasnija uputstva za komplikovane procedure.

Gužva: Umerena, čeka se od 10 do 30 minuta.

Službenici: Ljubazni i prijatni, strpljivo daju uputstva i informacije.

Zaključak: Ljubazan, brz i efikasan službenik ne samo da pruža kvalitetnije usluge građanima, već takvim radom eliminiše i "osnovu" za traženje mita. To nas navodi na jasan zaključak o izraženom antikoruptivnom karakteru reformi koje su, u proteklih godinu dana, sproveli prvi ljudi Kikinde.

ciju sa građanima

- Podizanje plata zaposlenih praćeno podizanjem odgovornosti u radu

- Racionalizacija budžetskih izdataka, pre svega putem efikasnije kontrole troškova

- Raskidanje ugovora sa ranijim dobavljačima i uvođenje procedure javnih licitacija kod javnih nabavki

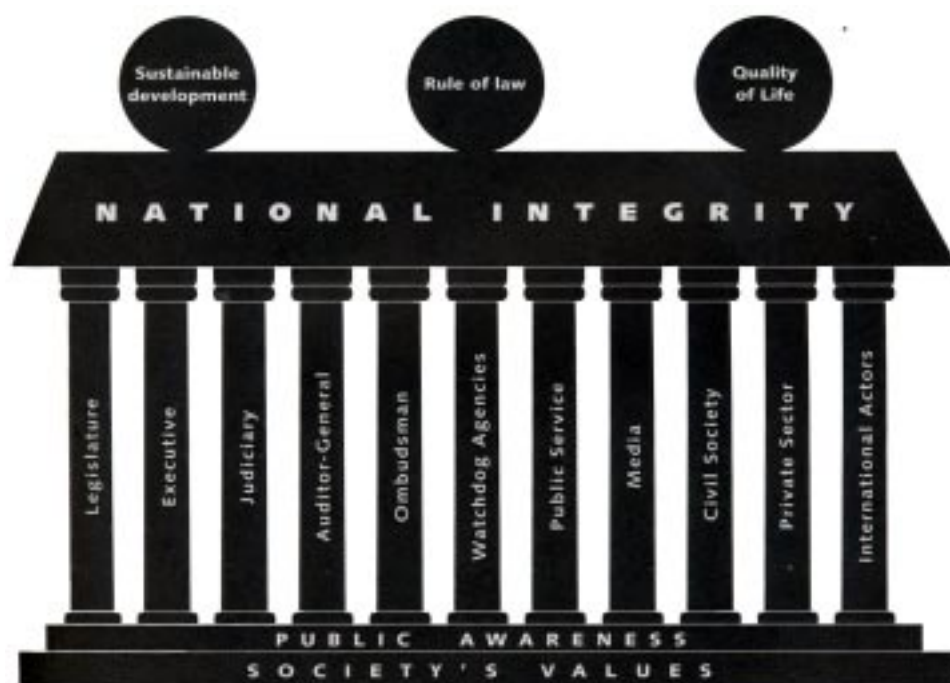
Osim u Biltenu, detaljne informacije o opštini Novi Beograd i radu lokalnih vlasti mogu se naći i na sajtu: www.novibeograd.org.yu

Zaključak: Zaključnu ocenu rada svake opštinske vlasti uvek daju sami građani. U oktobarskoj anketi, 86% građana koji su popunili anketni listić ocenilo je rad opštine najvišom ocenom 5.

ANTIKORUPCIJSKI STUBOVI - SRBIJA I SR JUGOSLAVIJA

Sistem nacionalne borbe protiv korupcije (National Integrity System - NIS) predstavlja sveobuhvatan metod borbe protiv korupcije u jednoj državi koji je formulisao Transparency International, vodeća međunarodna organizacija specijalizovana za borbu protiv korupcije. Sistem se sastoji od jedanaest "stubova" koji predstavljaju nosioce borbe protiv korupcije: izvršna i zakonodavna vlast, sudstvo, tužilaštvo, policija, javne službe, glavni revizor, antikorupcijske agencije (komisija), ombudsman, mediji i civilno društvo. Efikasna antikorupcijska strategija i politika mogu se definisati tek pošto se utvrdi u kakvom su stanju stubovi koji treba da je nose.

Stoga je prvi korak u formulisanju sveobuhvatne antikorupcijske strategije da se izvrši procena stanja ovih stubova. Potom se definišu konkretne mere i rokovi u kojima one treba da

daju očekivane rezultate. Logično je da će se antikorupcijska politika, u početku, više oslanjati na najjače stubove. Uporedo se intenzivno radi na jačanju onih slabijih stubova, kako

bi se, vremenom, teret antikorupcijske borbe mogao sve više prenositi i na njih.

Do sada su studije procene stubova integriteta, zasnovane na metodologiji Transparency Internatio-

nal, urađene u 19 zemalja sveta. One su se svugde pokazale dobrom podlogom za izradu efikasnih nacionalnih strategija borbe protiv korupcije.

Analiza stubova integriteta za Srbiju i SR Jugoslaviju urađena je od strane tima nezavisnih eksperata angažovanih od strane Evropskog pokreta u Srbiji i Transparency International Serbia¹. Studija se sastoji iz dva dela.

Prvi deo predstavlja upitnik u kome su eksperti odgovarali na pitanja koja su formulisana na osnovu "Knjige izvora" Transparency International za 2000. godinu (Source Book 2000). U drugom, narativnom delu, autori su elaborirali odgovore date u upitniku. Na početku svakog poglavlja (za svaki od 11 sektora), istaknuti su glavni nalazi, a na kraju preporuke.

¹ Transparency International je kolektivni član Evropskog pokreta u Srbiji.

Sistem nacionalne borbe protiv korupcije sastoji se od:

- ciljeva
- aktivnosti putem kojih ciljevi treba da se ostvare i
- "stubova", tj. onih koji treba da sprovedu aktivnosti

NIS ciljevi

- Suzbijanje korupcije
- Poštenija i efikasnija vlada = bolje upravljanje
- Povećanje životnog standarda

NIS elementi, tj. akcije koje treba preduzeti

- Iskrenost i odlučnost lidera zemlje da se bore protiv korupcije
- Fokus je na prevenciji korupcije i menjanju sistema, a ne na "lovu na vešticu"
- Antikorupcijska strategija i politika

- Reforma zakonskih i administrativnih procedura
- Uvođenje vladavine prava
- Adekvatne plate političkim liderima i javnim službenicima
- Partnerstvo između vlade i svih delova građanskog društva
- Stvaranje sistema koji bi učinio korupciju "visoko rizičnom i nisko isplativom"

NIS "stubovi"

- Građansko društvo zainteresovano za suzbijanje korupcije
- Parlament
- Vlada
- Sudstvo
- Državna administracija
- Kontrolne agencije
- Glavni revizor
- Ombudsman
- Mediji
- Privatni sektor
- Međunarodna zajednica i efikasna saradnja sa njom

Knjiga

ANATOMIJA KORUPCIJE

Knjiga "Anatomija korupcije" bavi se fenomenom korupcije koristeći savremena, kako teorijska, tako i empirijska saznanja.

Autor dr Predrag Jovanović, u svojoj knjizi, razmatra nove fenomene koji su se pojavili poslednjih godina u zemljama u tranziciji, poput fenomena "zarobljavanja države". Radi se o pojavi da moćne finansijske grupe "kupuju" poslanike, političare, pa čak i čitave političke partije koje onda kroje sistem i prave zakone u skladu sa interesima svojih finansijera. Ovaj fenomen je posebno bio izražen u postsovjetskoj Rusiji kada je moćna grupa finansijskih oligarha praktično upravljala, preko političara, Ru-

sijom. Do "zarobljavanja" države dolazi u onim zemljama gde su institucije slabe. Stoga dr Jovanović ukazuje šta je neophodno učiniti da bi se izbegla sumorna sudbina nekih tranzicionih zemalja koje nisu uspele da izmaknu kandžama moćnih finansijskih oligarha.

Dr Jovanović je poseban deo knjige posvetio, kod nas, aktuelnom procesu *privatizacije*. Pored analize najnovijeg srpskog Zakona o privatizaciji, sa aspekta mogućnosti za zloupotrebe koje on u sebi krije, u knjizi su data i uporedna iskustva Crne Gore koja jasno pokazuju gde se kriju opasnosti i kako valja, a kako ne valja sprovesti privatizaciju.

Značajan deo knjige posvećen je jednoj kod nas, do sada, malo izučavanoj oblasti, koja će, u budućnosti, dobijati sve više na značaju - *javnim nabavkama*. Dr Jovanović nas, u svojoj knjizi, upoznaje sa osnovnim principima koje javne nabavke moraju da zadovolje kako bi bile usklađene sa evropskim standardima. Zatim je dat detaljan opis na koji način se odigravaju zloupotrebe kod velikih investicionih projekata u svetu, uključujući tu i "iskustva" razvijenih zemalja. Na kraju poglavlja, navedene su mere koje su se, u međunarodnoj praksi, pokazale delotvornim u borbi protiv zloupotreba na tenderima i licitacijama.

Kadrovskim promenama do smanjenja korupcije

OTVORENO O KORUPCIJI - CARINA

Kadrovska reforma je ključ rešenja problema korumpiranosti u radu carinskih službi, jer bez kvalitetnih ljudi ne mogu se ni postići bolji rezultati u suzbijanju organizovanog kriminala, ocenio je danas direktor Savezne uprave carina Vladan Begović na okruglom stolu u Beogradu "Korupcija u carini".

Okrugli sto "Korupcija u carini", održan 29. septembra 2001. u Beogradu, predstavlja početak jednodnevnih okruglih stolova na temu korupcije u oblasti carine, zdravstva, školstva, državne uprave i poreskih službi, koje organizuju Transparency International Srbija, nemačka fondacija "Friedrich Ebert Stiftung" i Centar za ekonomska istraživanja Instituta društvenih nauka.

"Moraćemo ponovo da vršimo selekciju, neki će ostatu bez posla, neki ne", kazao je Begović navodeći da u carini ima oko 1.600 radnika koji su primljeni bez ikakve kontrole, a "među kojima ima dosta ljudi sumnjive kvalifikacije".

"Gde god pokušamo da uradimo nešto da bi suzbili kriminal i sada nailazimo na otpor svih, od carinika, preko policije do građana", rekao je Begović, navodeći da je

trenutno najkritičniji granični prelaz Horgoš, na kome "zamenik komandira organizuje kriminalne radnje".

Gospodin Begović je ukazao da je sprega policije i carinika izuzetno jaka, i da policija kontroliše sve granične prelaze, na kojima ništa ne može proći bez njenog znanja.

On je najavio da će u roku od šest meseci u saradnji sa Svetskom bankom biti promenjeni zakoni o carinama i o carinskim službama i izrazio očekivanje da će projekat trgovinskih olakšica za zemlje jugoistočne Evrope znatno doprineti modernizaciji rada carinskih službi.

Direktor podgoričkog Centra za tranziciju Nebojša Medojević rekao je da je potrebno uvođenja rotacije carinika, smanjenje broja carinskih povlastica, modernizaciju rada službi, povećanje odgovornosti i ovlašćenja carinika i jačanje poverenja građana u instituciju carine.

Kao osnovne probleme u radu carinskih službi Crne Gore, on je naveo neopremljenost graničnih prelaza i tešku kontrolu robe u tranzitu, nedovoljno znanje i zastarelu tehnologiju rada carinskih službi i stara zakonska rešenja u ovoj oblasti, koja "carinicima ne pružaju dovoljna ovlašćenja u borbi protiv organizovanog šverca".

Neophodni zakoni o javnim nabavkama i o lekarskoj komori

OTVORENO O KORUPCIJI - ZDRAVSTVO

"Za suzbijanje korupcije u zdravstvu neophodne su reforme celog zdravstvenog sistema, usvajanje zakona o javnim nabavkama i osnivanje lekarske komore", ocenili su učesnici skupa o korupciji u zdravstvu koji je, u organizaciji Transparency International Srbija, Fondacije "Friedrich Ebert Stiftung" i Centra za ekonomska istraživanja Instituta društve-

nih nauka, održan u Beogradu 27. oktobra 2001.

Direktorka Kliničko bolničkog centra "Dr Dragiša Mišović" Nada Kostić ocenila je da bi se reformama zdravstva obezbedila dostupnost svih stručnjaka po konkurentnim cenama, nešto nalik na dopunsku praksu kakva postoji na Vojno-medicinskoj akademiji za pacijente civile.

Zakon o javnim nabavkama sprečio bi "veliku korupciju" pri nabavci medicinske opreme, ocenio je direktor TI Srbija, Predrag Jovanović. Prema postojećim zakonima, zdravstvene ustanove sklapaju ugovore sa dobavljačima inostranih lekova i opreme, račun ispostavljaju Zavodu za zdravstveno osiguranje koji samo

nastavak na 4. strani

Reforma lokalne samouprave

JAVNE NABAVKE

Javne nabavke su oblast u kojoj je korupcija česta pojava, naročito u državama u kojima ne postoji odgovarajuća zakonska regulativa koja uređuje njihovu proceduru. Čak i u situacijama kada država nije uradila svoja deo posla, građansko društvo, oličeno u nevladinim organizacijama, može da doprinese da se zloupotrebe smanje.

U tom cilju, 26. juna 2001. u Beogradu, održana je četvrta radionica na temu javnih nabavki, u organizaciji Transparency International Srbija i Evropskog pokreta Srbija. Učesnici su bili:

- a) ekspertska grupa TI Srbije i Evropskog pokreta Srbija;
- b) gospodin Jeremy Pope, izvršni direktor Transparency International;
- c) predstavnici tri pilot opštine (Niša, Kikinda i Čukarica) uključene u projekat: *Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki u opštinama Srbije*
- d) predstavnici 12 opština posmatrača

U uvodnom izlaganju gospodin Pope je istakao da su korupcija i problemi koji je prate rašireni u svim zemljama, kako u onim najrazvijenijim, tako i u nerazvijenim i to na svim nivoima: i na nacionalnom i na lokalnom. U mnogim od ovih zemalja lokalne grupe ili nevladine organizaci-

je aktivno rade na poboljšanju situacije. Gospodin Pope je, kao primere, naveo žensku grupu iz Indonezije organizovanu oko nadzora izgradnje mosta, zatim slučaj u Irskoj gde je nacionalni ogranak Transparency International doprineo razrešenju konflikta između gradskih veća i lokalnog stanovništva, zatim reformu procedure javnih nabavki u Seulu (Južna Koreja) koja obuhvata i dokument "Ugovor o integritetu" (Integrity Pact) koji je formulisao Transparency International.

Na osnovi svog širokog iskustva, gospodin Pope je zaključio da je TI Srbija organizacija koja najuspešnije radi na lokalnom nivou u celoj regiji jugoistočne Evrope. Takođe je naglasio da model koji je TI Srbija razvila može da posluži kao uzor drugim nacionalnim ograncima Transparency Internationala širom sveta za uspešan rad na lokalnom nivou i uspostavljanje uspešne saradnje sa lokalnim vlastima.

Gospodin Goran Cetinić je predstavio međunarodne modele procedure javnih nabavki. Međunarodne procedure u ovoj oblasti počele su da se razvijaju tokom 60-ih godina kada su velike banke, poput Svetske banke, Azijske banke i drugih, počele sa krupnim investicionim ulaganjima. Složeni projekti velikih vrednosti zahtevali su da se formulišu odgo-

Jeremy Pope, izvršni direktor Transparency International

Gospodin Jeremy Pope je jedan od osnivača i direktora Transparency International od 1993. godine. Od 1999 pa do danas nalazi se na funkciji izvršnog direktora TI. Gospodin Pope je radio kao savetnik brojnih predsednika država i šefova vlada u oblasti formulisanja i implementacije antikorupcijskih strategija kako na nacionalnom, tako i na lokalnom nivou, naročito u zemljama Afrike i Centralne i Istočne Evrope.

Pored toga što je izvršni direktor TI, gospodin Pope angažovan i kao:

- Savetnik predsednika Svetske banke za razvoj antikorupcijske strategije i politike Banke, kako interne, tako i eksterne
- Savetnik Svetske banke za oblast suzbijanja korupcije u sudstvu
- Savetnik Globalnog programa UN za borbu protiv korupcije
- Savetnik više predsednika država za oblast borbe protiv korupcije.

Od 1980 - 1993. gospodin Pope je bio direktor odeljenja za pravna i ustavna pitanja, Sekretarijata zemalja Komonvelta u Londonu.

varajuće standardizovane procedure koje su uobličene u formi *Međunarodnih tenderskih procedura*. Velike međunarodne institucije i organizacije, poput Svetske banke, Evropske agencije za rekonstrukciju i drugih razvile su čitave knjige za različite procedure: *Nabavka roba, Nabavka usluga* itd.

U diskusiji koja je usledila, gospoda Verem je istakla da je neophodno što pre odrediti finansijski minimum za raspisivanje tendera. Gospodin Marko Savić, regionalni koordinator Transparency International za Južnu Srbiju, predložio je da se na sajtu takođe nađu i prezentacije firmi i to: (1) stalne prezentacije koje daju i mogućnost komercijalizacije sajta i (2) povremene, u zavisnosti od interesa samih firmi.

Gospodin Alimpić, gradonačelnik opštine Čukarica je zaključio da je za uspeh projekta na teritoriji grada neophodno u sve aktivnosti uključiti i Skupštinu grada Beograda i tri velika gradska javna preduzeća: Gradsko saobraćajno preduzeće, Beogradske elektrane i Vodovod i kanalizaciju.

OTVORENO O KORUPCIJI - ZDRAVSTVO

nastavak sa 3. strane

plaća, a da nema nikakvu efektivnu kontrolu nad sklopljenim ugovorima.

Hirurg Milena Jauković je istakla da je "sitna korupcija" široko rasprostranjena.

"Ima klinika gde samo jedan ili dva lekara ne uzimaju novac. U lekarskim krugovima se zna - korupcije ima, plaćaju čak i lekari lekari", rekla je Jaukovićeva, dodajući da mito primaju svi - portiri, medicinske sestre, lekari.

Ona je kao jedan od načina da se suzbije mito navela podizanje plata koje su sada, kako je kazala, "sramno niske".

Jaukovićeva je takođe navela da korupciju predstavlja i način na koji se dolazi do titula primarijusa, zvanja profesora, doktora nauka, mesta člana Upravnog odbora, direktorske funkcije.

Predsednik Sindikata zdravstva Stevan Đorđević ukazao je da je zakonska regulativa u neskladu sa realnim mogućnostima.

Prema njegovoj oceni, korupcija bi bila eliminisana, ako bi se krenulo od principa "koliko para, toliko prava".

"Teoretski, prava su sada ista kao u vreme kada se živelo od inostranih donacija, 'Titovih kredita' i kada je Beograd bio centar 20-milionske Jugoslavije", zaključio je Đorđević.

PROGRAM REFORMI JAVNIH NABAVKI I BUDŽETIRANJA U OPŠTINAMA SRBIJE

Projekat TASPP ima za glavni cilj povećanje transparentnosti i uvođenje evropskih standarda u budžetiranje i javne nabavke u opštinama Srbije. Ovim projektom Evropski pokret u Srbiji, zajedno sa kolektivnim članom - Transparency International Srbija, želi da uvede visoke standarde funkcionisanja lokalne samouprave.

Opis aktivnosti

Prvom fazom programa reforme budžetiranja i javnih nabavki bile su obuhvaćene 3 opštine: Niš, Kikinda i Čukarica.

Nadležni opštinski rukovodioci prošli su seminar kako se planira opštinski budžet i koji su alternativni izvori prihoda opštinskog budžeta. Predavanje je držao ekspert Evropske Unije (EU) koji je prenosio iskustva ovih zemalja, kao i zemalja u tranziciji.

Polaznici su takođe upoznati sa budžetskim tabelama sastavljenim po EU standardima. Reč je o formi u kojoj opštinski budžet treba da se predstavi stranim partnerima (donatorima, kreditorima ili investitorima) kako bi im bio razumljiv.

Program je obuhvatio izradu softvera za vođenje budžeta koji je instaliran u budžetskim odeljenjima Čukarice, Kikinde i Niša.

U fazi 2 ovog programa, proširen je krug opština koje su u međuvremenu izrazile interes da se uključe u ovaj projekat. Opštine su grupisane u šest grupa po regionalnom kriterijumu:

Grupa A - Oblast "Beograd 1" obuhvata Grad Beograd i sledeće opštine: Čukarica, Zemun i Novi Beograd.

Grupa B - Oblast "Beograd 2" obuhvata sledeće opštine: Zvezdara, Voždovac, Savski venac, Grocka i Mladenovac.

Grupa C - Oblast "Sever" (Vojvodina) obuhvata opštine: Kikinda, Zrenjanin, Vršac, Pančevo, Apatin i Novi Kneževac.

Grupa D - Oblast "Centar" obuhvata: Kragujevac, Kraljevo, Užice, Kruševac i Aleksandrovac.

Grupa E - Oblast "Istok" obuhvata: Zaječar, Majdanpek i Negotin.

Grupa F - Oblast "Jug" obuhvata: Niš, Leskovac, Piroć i Dimitrovgrad.

Pored pomenutih opština, interesovanje su pokazali: Sombor i Kovin koji će dobiti status posmatrača u ovoj fazi projekta.

Procena je da bi ova faza trajala tri meseca.

Nakon uspostavljanja internet sistema javnih nabavki, svaka od opština bi oglašavala svoje planirane nabavke u toku godine sa preciznim vremenskim rasporedom na *zajedničkom sajtu javnih nabavki*.

Na sajtu bi se mogle dobiti informacije vezane za aktuelne tendere. Na te tendere javljale bi se zainteresovane firme. Ukoliko se tender, iz nekog razloga, odlaže, informacija sa novim rokom se stavlja na sajt.

Osim na sajtu, informacije koje se odnose na tendere zainteresovane firme će moći da dobiju i putem e-maila, telefonom ili drugim načinom komunikacije.

Odluka komisije o pobedniku tendera, uključujući i obrazloženje o kriterijumu na osnovu koga je izabran pobednik, takođe bi bila objavljena na sajtu, tj. bila bi javna.

Ovakvom procedurom omogućila bi se i podstakla zajednička nabavka dobara i usluga više zainteresovanih opština, koje bi, pojavljujući se na istom tenderu, privukle veći broj ponuda i bile u prilici da postignu najpovoljniju cenu na tržištu.

Mreža bi se kasnije mogla otvoriti za pristup novim zainteresovanim opštinama, kao i firmama koje su zainteresovane da se kao kupci oglase na sajtu.

REFORMA OPŠTINSKOG BUDŽETA

U okviru projekta predviđeno je da opštine dobiju po računaru na koji bi se instalirao *budžetski softver* u roku od tri meseca od početka realizacije programa. Službenici koji rade na vođenju budžeta bili bi obučeni

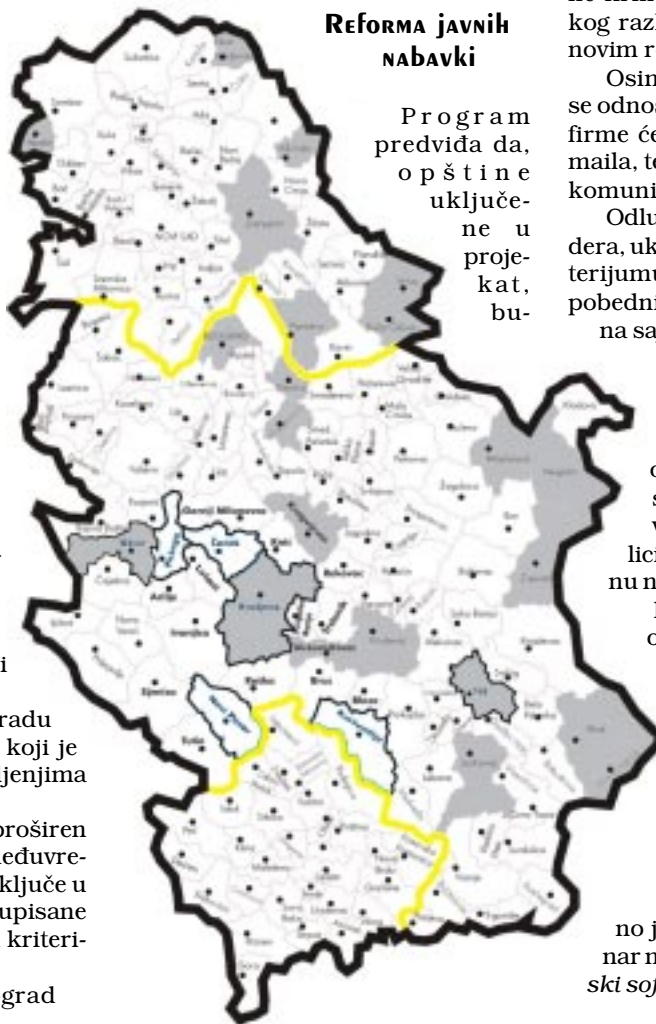
kako da koriste softver, a programom je predviđeno i trogodišnje održavanje sistema.

Program, takođe, obuhvata i obuku opštinskih rukovodilaca i službenika u budžetskim odeljenjima kako da prikažu svoj budžet u međuna-

nastavak na 6. strani

REFORMA JAVNIH NABAVKI

Program predviđa da, opštine uključene u projekat, bu-

Osenčene opštine su uključene u Program.

du povezane preko Interneta u jedinstven (u početku zatvoren) sistem javnih nabavki. U prvoj fazi, softverska firma će proceniti hardverske i softverske kapacitete svih opština za potrebe instaliranja internet sistema javnih nabavki. Nakon toga, sledi nabavka računara i instaliranje softvera.

nastavak sa 5. strane

rodno standardizovanom formatu (International Accounting Standards) koji će opštine koristiti prilikom svog predstavljanja stranim investitorima i organizacijama. Seminari će biti organizovani u regionalnim centrima.

Pilot opštine koje su već prošle sličan seminar (Niš, Kikinda i Čukarica) moći će da daju savete za rešavanje lakših problema u pogledu korišćenja budžetskog softvera.

Program predviđa i interno povezivanje računara, između samih opštinskih službi. Prioritet u povezivanju imali bi budžetsko odeljenje i kancelarija za javne nabavke.

Na taj način opštine bi nedvosmisleno pokazale javnosti da, na transparentan način, troše budžetska sredstva, čime bi se povećao njihov kredibilitet.

Projekat bi istovremeno omogućio bolju kontrolu i ocenu efikasnosti opštinskih službenika zaposlenih u lokalnim administracijama, naročito u finansijskim odeljenjima.

Očekivani rezultati

Da se opštine upoznaju sa procedurama prema EU standardima, koji bi trebalo da postanu i standardi za sve domaće opštine;

Kompjuterizacija opštinskih odeljenja za budžet i javne nabavke;

Osposobljavanje opštinskih službenika za efikasno korišćenje budžetskog softvera i internet sistema javnih nabavki;

Stvaranje internih mreža između opštinskih službi, kao i mreže koja povezuje opštine uključene u ovaj projekat.

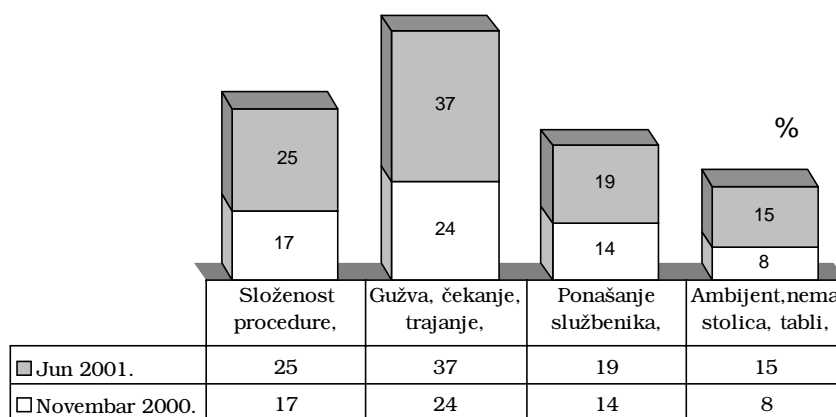
Šta građani misle

REZULTATI ANKETE U NIŠU,

U junu 2001., agencija za ispitivanje javnog mnjenja "Strategic Marketing" ponovila je anketu u Nišu, Kikindi i Čukarici. Anketom su obuhvaćeni: **a)** građani, **b)** zaposleni u preduzećima i organizacijama i **c)** opštinski službenici Niša, Kikinde i Čukarice. Cilj ankete je bio da se utvrdi kakve je efekte imao program: "Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki" i posebna akcija: "Biranje najboljeg opštinskog službenika" na funkcionisanje pomenute tri lokalne samouprave. Stoga su ispitanicima postavljena ista pitanja koja su postavljena u anketi sprovedenoj u novembru 2000., na samom startu programa. Uporedni rezultati govore o promenama koje su ispitanici uočili u svojim opštinama, tokom realizacije programa.

Kao najveći nedostatak u radu lokalne samouprave građani su identifikovali: gužvu, čekanje i složenost procedure (slika 1).

U Opštini im najviše smeta

S druge strane, građani su najzadovoljniji radom opštinskih službenika. Procenat ispitanika koji su se izrazili pohvalno o radu opštinskih službenika udvostručio se od novembra 2000. do juna 2001. (slika 2).

Novi Beograd

VODIČ KROZ OPŠTINSKU UPRAVU

Opština Novi Beograd je, na inicijativu predsednika SO gospodina Željka Ožegovića, a u saradnji sa Transparency International Srbija i Evropskim pokretom Srbija štampala "Vodič kroz opštinsku upravu". Vodič je namenjen žiteljima Novog Beograda i sadrži precizne informacije o tome šta građanin tačno treba da ponese radi obavljanja konkretnog posla u opštini. Cilj je da građani dobiju potrebne informacije od svoje opštine, kako ne morali da dolaze samo radi informisanja i da tako nepotrebno troše svoje vreme i prave gužvu. Procenjuje se da u opštinu dnevno dolazi u proseku 3000 ljudi! Vodič je štampan u 80.000 primeraka sa ciljem da svako novobeogradsko domaćinstvo dobije po jedan primerak.

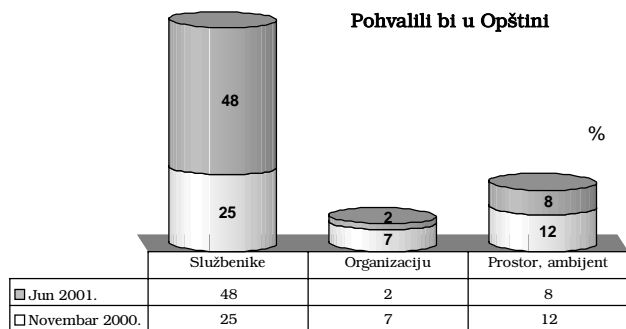
Pored Vodiča, opština Novi Beograd je preduzela i druge korake kako bi ostvarila što bolju komunikaciju sa svojim građanima. Tako je 18. oktobra 2001. Novi

Beograd, pustio u rad prvi opštinski govorni automat u Beogradu preko koga se građani, pozivanjem broja 3106 800, mogu informisati gde i kako da obave poslove za koje je opština nadležna.

Kako bi dobila što bolju informaciju od svojih građana koliko su zadovoljni radom opštine i šta građani od nje očekuju, opština je, 3. oktobra 2001, započela kontinuiranu anketu među građanima koji dolaze u opštinu. Svaki građanin ima priliku da popuni anketni listić koji je urađen po uzoru na anketu koja je sprovedena u okviru programa Transparency International Srbija i Evropskog pokreta Srbija u tri pilot opštine u Srbiji. Popunjeni anketni listići se ubacuju u kutiju koja se nalazi u holu opštine.

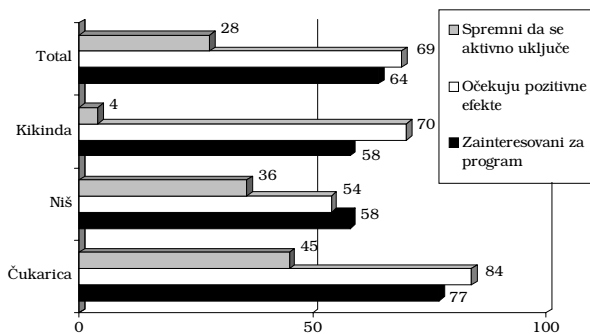
Do 7. novembra 2001, bilo je obrađeno 900 listića, pri čemu je 86% građana dalo opštini najvišu ocenu (5). Najviše pritužbi bilo je na komunalne i stambene službe.

KIKINDI I ČUKARICI

Upitani šta misle o programu "Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki" koji realizuje njihova opština u saradnji sa Transparency International Srbija, većina građana je izjavila da od programa očekuje pozitivne efekte i da su zainteresovani za program (slika 3).

O programu za povećanje transparentnosti budžeta i javnih nabavki koje sprovodi Opština i Transparency Int. Serbia

Još veću podršku građana dobila je akcija "Biramo najboljeg opštinskog službenika" (slika 4). Čak 4/5 anketiranih građana pozdravlja akciju (u Čukarici 100%). Većina građana (70%) od akcije očekuje da će dovesti do poboljšanja u radu opštinskih službenika (u Čukarici 94%).

Gradani biraju NAJBOLJI OPŠTINSKI SLUŽBENIK U NIŠU

U Nišu je, 12 septembra 2001. godine, okončana akcija "Biramo najboljeg opštinskog službenika" proglašenjem pobjednika na konferenciji za štampu kojoj su prisustvovali predstavnici grada Niša i TI Srbija.

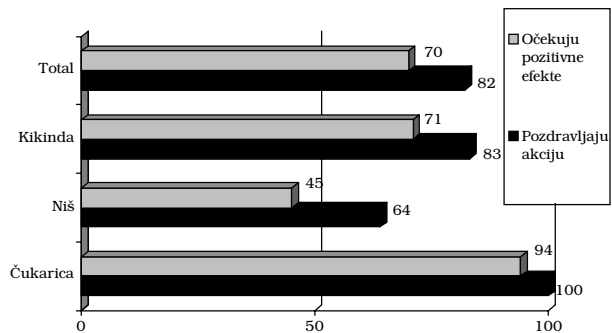
Građani su imali priliku da, popunjavanjem anketnih listića, ocenjuju rad 28 službenika. Na osnovu 800 prikupljenih i obrađenih listića, proglašena je pobjednica: Mirjana Josifović, viši referent-matičar (prosečna ocena 4,80).

Opšte mišljenje građana o radu gradske uprave bilo je podeljeno - pozitivne ocene dalo je 58% građana, a negativne 48%. Građani su upisivali ocene i za rad Republičke uprave javnih prihoda, iako ova služba nije u nadležnosti grada. Rad RUJP-a dobio je uglavnom negativne ocene od građana (95% negativnih ocena!).

Ocenjujući rad gradske uprave, građani su se najviše žalili na sporost i komplikovanost procedure, slabu dostupnost informacija o tome gde i kome treba da se obrate i koja su im dokumenta potrebna.

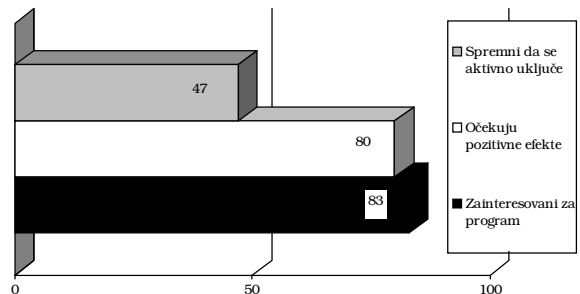
Pohvale su se odnosile isključivo na službenike i njihovo lično zalaganje.

O akciji "Biramo najboljeg službenika Opštine"

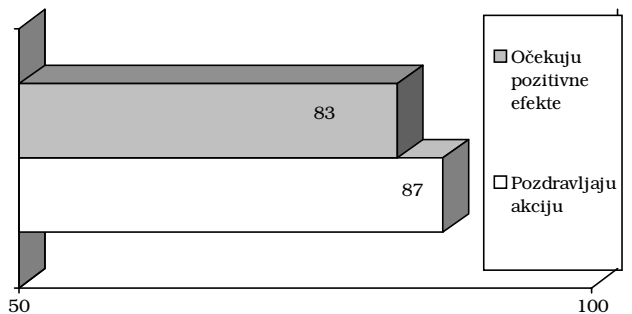
Zaposleni u preduzećima i organizacijama izrazili su se još povoljnije od građana i o programu i o akciji. U proseku, 4/5 ispitanika očekuje pozitivne promene od programa "Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki" i približno isto toliko njih je zainteresovano za njega (slika 5).

O programu za povećanje transparentnosti budžeta i javnih nabavki koje sprovodi Opština i Transparency Int. Serbia

Akciju "Biramo najboljeg opštinskog službenika" pozdravilo je 87% ispitanika iz preduzeća i organizacija, a 83% njih očekuje pozitivne promene (slika 6).

O akciji "Biramo najboljeg službenika Opštine"

Program "Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki u opštinama Srbije"

POČETAK I KRAJ

Ovako je počelo...

Projekat pod nazivom: "Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki u opštinama Srbije", započeo je sa realizacijom 9. novembra 2000. Tada je, u Medija centru, održana konferencija za štampu na kojoj su predstavnici Transparency International Srbija, Evropskog pokreta Srbija i opština: Niš, Kikinda i Čukarica objavili sadržaj projektnih aktivnosti i šta od njega očekuju.

Gospodin Danijel Pantić, generalni sekretar Evropskog pokreta Srbija, gospodin Predrag Jovanović, predsednik Transparency International Srbija, gospodin Duško Radaković, predsednik SO Kikinda i gospodin Zoran Alimpić, predsednik SO Čukarica (s leva na desno)

Ovo su rezultati...

Gospodin Jeremy Pope, izvršni direktor TI, ocenio je da je TI Srbija organizacija koja je, u radu na lokalnom nivou, ostvarila najveće uspehe na čitavom području Centralne i Istočne Evrope. Po njegovim rečima: "Model koji je TI Srbija razvila može da posluži kao uzor drugim nacionalnim ograncima Transparency International širom sveta za uspešan rad na lokalnom nivou i uspostavljanje efikasne saradnje sa lokalnim vlastima".

Gospodin Pope je posebno istakao akciju "Biram najboljeg opštinskog službenika" u tri pilot opštine. Iskustva TI Srbije u ovoj akciji biće, takođe, prezentirana ograncima

ma širom sveta kao model kako se ovakve akcije mogu uspešno organizovati.

Broj opština koje su izrazile interes da budu uključene u program se udesetostručio.

Pored rada na lokalnom nivou, angažovali smo se i na nacionalnom nivou. Početkom godine, urađena je procena stanja opšteg okvira za borbu protiv korupcije u našoj zemlji, kao i procena stanja institucija koje treba da budu oslonac te borbe. Studija je rađena na osnovu upitnika koji je korišćen u 29 zemalja grupe GRECO (Group of States against Corruption). To je grupa zemalja sastavljena uglavnom od članica Saveta Evrope.

U novembru je urađena analiza tzv. "antikorupcijskih stubova" u Srbiji i

Regionalni koordinatori: gospođa Indira Verem, regionalni koordinator za Vojvodinu i gospodin Marko Savić, regionalni koordinator za Južnu Srbiju

SRJ koja može da posluži kao dobra osnova za formulisanje nacionalne strategije za borbu protiv korupcije. Analiza je rađena po metodologiji Transparency International, koja je, do sada, korišćena za izradu ovakvih procena u 19 zemalja širom sveta.

Takođe smo se bavili analizom korupcije po sektorima: carina, zdravstvo, školstvo itd.

Pažljivo su analizirani aktuelni procesi koji predstavljaju najveće potencijalne generatore korupcije kod nas, kao što su: privatizacija i javne nabavke. Pored analize domaće prakse, data su i međunarodna iskustva i preporuke za prevenciju korupcije. Analize su objavljene u formi posebnih publikacija koje su široko distribuirane.

Radili smo na mobilisanju javnosti za borbu protiv korupcije obraćanjem preko medija i preko postera i nalepnica istaknutih na javnim mestima.

Činili smo napore da se podigne nivo znanja o korupciji kao fenomenu i načinima za njeno suzbijanje koji su se pokazali uspešnim u svetu, a pogotovu u nama bliskim zemljama u tranziciji. Jedan od tih načina bio je i kurs istraživačkog novinarstva koji smo organizovali za mlade novinare.

Na kraju, hvala svima koji su radili sa nama!

Predrag Jovanović
Rukovodilac programa